

Leerplandoelen

VERLIES, DOOD & ROUW VOOR KINDEREN VAN DE 2de-3de GRAAD LAGER ONDERWIJS

EINDTERMEN

Mens en Maatschappij – Mens

- 1.1 De leerlingen drukken in een niet-conflict geladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.
- 1.2. De leerlingen kunnen beschrijven wat ze voelen en wat ze doen in een concrete situatie en kunnen illustreren dat zowel hun gedrag als hun gevoelens situatie gebonden zijn.
- 1.4. De leerlingen kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen, erover praten en aangeven dat deze op elkaar inspelen.
- 1.7. De leerlingen hebben aandacht voor de onuitgesproken regels die de interacties binnen een groep typeren en zijn bereid er rekening mee te houden.

Muzische vorming - Beeld

- 1.6 De leerlingen kunnen tactiele, visuele impressies, ervaringen, gevoelens en fantasieën op een beeldende manier weergeven.

Nederlands – Luisteren

- 1.9 De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = beoordelen) op basis van, hetzij de eigen mening, hetzij informatie uit andere bronnen, de informatie beoordelen die voorkomt in: een gesprek met bekende leeftijdgenoten.

Nederlands – Schrijven

- 4.4 De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren): voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst

Nederlands – Spreken

- 2.6 De leerlingen kunnen (verwerkingsniveau = structureren) het gepaste taalregister hanteren als ze: van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non-verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

Lichamelijke opvoeding

- 1.8 De leerlingen zijn bereid om een sfeer van rust te creëren.

Leerplandoelen

ZILL

Socio-emotionele ontwikkeling - Omgaan met gevoelens en behoeften

SEgb1

Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken

- Nadenken over de oorzaak van die gevoelens - gedragsuitingen van zichzelf en anderen verbinden met gevoelens - concreet beschrijven wat men bij zichzelf en anderen waarneemt - zich bewust zijn van ervaringen waarbij meerdere gevoelens en behoeften in het geding zijn - kunnen omgaan met wisselende stemmingen van zichzelf en anderen.
- Met voorbeelden uit de eigen leefwereld illustreren dat gedrag en gevoelens situatie gebonden zijn.
- Inzicht krijgen in complexere gevoelens zoals verliefdheid, verwarring, gespannenheid, eenzaamheid, schuld, schaamte, jaloezie ...
- Aanvaarden dat eigen en andermans behoeften niet altijd (meteen) kunnen ingelost worden - zichzelf toelaten om te rouwen wanneer bepaalde behoeften niet kunnen ingelost worden en dit ook bij anderen respecteren.

Socio-emotionele ontwikkeling - Inlevingsvermogen

SEiv1

Zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen

- Rekening houden met andere standpunten en daarbij meer dan één perspectief in rekening nemen - empathie ontwikkelen voor anderen dichtbij en veraf - in het eigen gedrag rekening houden met de gevoelens en de behoeften van anderen zonder zichzelf te verliezen.
- In de schoenen van iemand anders gaan staan en zo diens situatie en context juist inschatten.

Motorische en zintuiglijke ontwikkeling - Lichaams- en bewegingsperceptie

MZlb3

Bewegingsenergie en spierspanning doseren en tot rust komen.

- In rust de eigen ademhaling bewust beleven en er controle over houden

Mondelinge taalvaardigheid Nederlands

TOMn1

Een mondelinge boodschap verwerken

Met hulp van de leraar luisterstrategieën steeds strategischer inzetten

- verbinden met voorkennis over teksten en tekststructuren, over woordsoorten en woordbetekenissen ...
- aantekeningen maken tijdens het luisteren
- relaties in de boodschap ontdekken (oorzaak-gevolg, middel-doel, deel-geheel, verwijzrelaties)
- bij elke luisterbeurt gericht luisteren naar specifieke informatie
- overleggen met anderen over de conclusie van de boodschap
- reflecteren over gebruikte luisterstrategieën

TOMn3

Actief deelnemen aan een gesprek

Gesprekken voeren met leeftijdsgenoten en bekende volwassenen over onderwerpen uit de leefwereld:

- luisteren naar een uitleg over een gebeurtenis, reageren op een vraag, gedachten verwoorden, een vraag naar informatie stellen ...
- zich inleven in een rol of een situatie, zelf bedenken wat je wil zeggen, aangeven aan het woord te willen komen, elkaar laten uitspreken, elkaars ideeën waarderen ...

Schriftelijke taalvaardigheid Nederlands

TOsn3

Een schriftelijke boodschap overbrengen

Boodschappen schrijven met

- gepaste woordkeuze en correcte zinsbouw
- inhoudelijke samenhang
- beeldende elementen ter ondersteuning van de boodschap

Muzische ontwikkeling - Muzische vaardigheid

MUva3

De technische en expressieve vaardigheden die nodig zijn om zich muzisch uit te drukken in beeld, muziek, dans en drama verfijnen.

Oefenen in het maken van collages met combinaties van verschillende soorten papier - oefenen met verschillende hechttechnieken - oefenen in het maken van constructies en assemblages.

OVSG – Leer Lokaal

Sociaal-relatieve competenties - Sociaal engagement

- A.12 Bereid zijn rekening te houden met en aandacht hebben voor de onuitgesproken regels die de interacties binnen een groep typeren.
- SRC 1 B.7 De persoonlijke ruimte van anderen respecteren.
- SRC 1 B.26 In functionele situaties een aantal verbale en niet-verbale gespreksconventies naleven.
- SRC 1 B.32 De invloed van leeftijdsgenoten op het eigen handelen, voelen en denken verwoorden.

Gezondheid - Gezonde en veilige levensstijl

Zintuiglijke ontwikkeling en rustervaring

- GEZ gvl 5 B.6 Onder begeleiding relaxatieoefeningen uitvoeren.
- GEZ gvl 5 B.10 Bij zichzelf de fysische gevolgen van inspanning en rust herkennen.
- GEZ gvl 5 B.11 Controle over ademhaling en spieren hebben in rust.

Gezondheid - Mentaal welbevinden

Zelfconcept

- A.54 Authenticiteit tonen bij het omgaan met anderen.

Inlevingsvermogen

- GEZ mew 2 B.3 Meeleven met gevoelens van blij, bang, boos en verdrietig van anderen.
- GEZ mew 2 B.4 Weten dat mensen eenzelfde situaties op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend op kunnen reageren.
- GEZ mew 2 B.6 De oorzaak van de emotie bij de ander achterhalen.
- GEZ mew 2 B.8 Gelijkenissen en verschillen in gedachten, bedoelingen en gevoelens tussen zichzelf en anderen beschrijven.
- GEZ mew 2 B.11 Een situatie, een handeling vanuit verschillende gezichtspunten bekijken en beoordelen.

Omgaan met gevoelens – emotieregulatie

GEZ mew 3 B.11 In conflictvrije situaties eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uitdrukken.

GEZ mew 3 B.13 Wat ze voelen en doen in een concrete situatie beschrijven en illustreren dat zowel hun gedrag als hun gevoelens situatie gebonden zijn.

GEZ mew 3 B.14 Beschrijven dat emoties, gedachten en gedrag elkaar beïnvloeden.

GEZ mew 3 B.16 Inzicht krijgen in complexere gevoelens zoals jaloezie, schuld, teleurstelling, schaamte, stress, verlangen, hoop, dankbaarheid, verliefdheid.

Kunst en cultuur - Onderzoeken en creëren van beeld

KUC onc 1 B.28 Verschillende beeldelementen combineren bij het creëren van beeldend werk

KUC onc 1 B.35 Met eigen (audiovisueel) beeldend werk een boodschap, een mening of een gevoel verbeelden.

Nederlands - Mondelinge taalvaardigheid

Strategieën gebruiken bij het luisteren

NED mot 2 B.5 In concrete communicatieve en alledaagse situaties de gevoelens van de spreker herkennen.

Rijk en gevarieerd spreken

NED mot 3 B.22 Informatie geven over persoonlijke gebeurtenissen of ervaringen aan leeftijdsgenoten.

Gesprekken voeren

NED mot 6 B.2 Bereidheid vertonen om naar elkaar te luisteren en om zich in te leven in een boodschap.

NED mot 6 B.21 Tactvol, beleefd en assertief participeren aan het gesprek.

Nederlands - Schriftelijke taalvaardigheid

Rijke en gevarieerde teksten schrijven

NED sct 5 B.16 Een kort bericht schrijven om iets te vragen of mee te delen aan een klasgenoot of een bekende volwassene. (informatie – papier).

GO!

Lichamelijke opvoeding – gezonde en veilige levensstijl

6.1.2.2 Zijn bereid om een sfeer van rust te creëren.

W.O. – Mens en maatschappij

3.1.1.7 Gevoelens als bang, blij, boos of verdrietig zijn bij zichzelf onderkennen en die op een eenvoudige wijze uitdrukken.

3.1.1.8 Gevoelens van bang, blij, boos en verdrietig zijn bij anderen herkennen, dat gevoel verwoorden en meeleven in dit gevoel.

3.1.1.9 In een eenvoudige taal een recent gebeurde situatie waarbij zij betrokken waren in dialoog met een volwassene, beschrijven en vertellen hoe zij zich daarbij voelden.

3.1.1.11 Met eigen woorden aangeven dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren.

3.1.1.14 Tonen in de dagelijkse omgang dat ze solidariteit en zorg opbrengen voor iemand anders.

3.1.1.15 Tonen in de dagelijkse omgang dat ze zich discreet kunnen opstellen.

3.1.2.9 Omgangsvormen, leefregels en afspraken die van belang zijn voor het samenleven in een groep verwoorden.

- 3.1.3.25 Illustreren met eigen voorbeelden dat elke groep zijn eigen afspraken, regels, normen en waarden maakt.
- 3.1.3.27 Aandacht hebben voor de onuitgesproken regels die de interacties binnen een groep typeren en bereid zijn er rekening mee te houden.

Muzische vorming – Beeld

- 4.1.2.1 Een beeldend werk maken door gevoelens, fantasieën, ervaringen en situaties persoonlijk expressief te verwerken, al dan niet gebruik makend van een ontwerp.
- 4.1.2.2 Beeldelementen gebruiken om de betekenis en/of een gevoel te accentueren.
- 4.1.2.26 Een beeldend werk maken door te kiezen uit volgende werkvormen: boetseren, drukken, werken met papier, ruimtelijke constructies, schilderen, werken met textiel, tekenen, werken met zand.

Nederlands – Mondelinge taalvaardigheid

- 1.1.1.2 Bereid zijn de eigen gevoelens en verlangens op een persoonlijke manier uit te drukken.
- 1.1.1.3 Bereid zijn om te luisteren en te spreken en zich in te leven in de boodschap.
- 1.1.1.6 Bereid zijn om in communicatie met anderen respect en waardering op te brengen.
- 1.1.1.10 Bereid zijn het eigen mondelinge taalgebruik aan te passen aan de situatie (leeftijd, cultuur, traditie en doelgroep).
- 1.1.3.12 In concrete spreesituaties reflecteren op de factoren van het communicatieproces:
 - welke relatie er bestaat tussen zender en ontvanger;
 - hoe de houding van de zender is ten opzichte van de ontvanger en omgekeerd;
 - wat het onderwerp, de inhoud en de vorm van de boodschap is;
 - wat de bedoeling van de boodschap is;
 - wat de relatie tussen de boodschap, de zender en de ontvanger is.
- 1.1.3.37 Spontaan vertellen over gebeurtenissen, zowel in het hier en nu als buiten het hier en nu.
- 1.1.4.7 Een eigen mening formuleren en vergelijken met de mening van gesprekpartners.

Nederlands – Schriftelijke taalvaardigheid

- 1.2.1.8 Bereid zijn het schriftelijk taalgebruik aan te passen aan de situatie (leeftijd en doelgroep).
- 1.2.1.15 Bereid zijn om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier schriftelijk te communiceren via media, multimedia en sociale media.
- 1.2.3.35 Zelf verschillende soorten teksten ontwerpen (bv. uitnodiging, gedicht ...).
- 1.2.3.93 In concrete schrijfsituaties reflecteren op de factoren van het communicatieproces:
 - welke relatie er bestaat tussen zender en ontvanger;
 - hoe de houding van de zender is ten opzichte van de ontvanger en omgekeerd;
 - wat het onderwerp, de inhoud en de vorm van de boodschap is;
 - wat de bedoeling van de boodschap is.
- 1.2.3.127 Bij het schrijven van brieven, kaarten en mails de gepaste schrijfconventies hanteren.